

PROJEKT DOMU MUSÍ BÝT SVÝM OBYVATELŮM PŘIZPŮSOBEN TAK, ABY SE JIM V NĚM DOBŘE A SPOKOJENĚ BYDLELO

Ideální *dispozice* neexistuje

VĚTŠINA Z NÁS SE V NĚJAKÉ ETAPĚ SVÉHO ŽIVOTA SETKALA S POJMEM IDEÁLU. EXISTUJÍ SOUTĚŽE HLEDAJÍCÍ IDEÁL KRÁSY, MY SAMOTNÍ LECKDY HLEDÁME IDEÁLNÍ ZPŮSOB TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU, IDEÁLNÍ PROFESI, KTERÁ NÁM BUDE PŘINÁŠET POTĚŠENÍ I EKONOMICKÉ PŘEBENDY. KAŽDÝ, KDO STAVĚL ČI CHCE POSTAVIT RODINNÝ DŮM, HLEDAL IDEÁLNÍ DISPOZICI PRO SVŮJ VYSNĚNÝ DŮM.

Vmnoha oborech lidské činnosti již od pradávna hledáme ideál. Umělci – malíři, sochaři, architekti i učenci – se po věky trápí otázkou, jak definovat obecně platná pravidla pro ideál krásy. Nicméně svázat

pravidly něco tak individuálního jako vnímání krásy je zřejmě nemožné.

Pokusme se o splnění tohoto těžkého úkolu i v oblasti specifikace ideální dispozice rodinného domu.

Při hledání takovéto ideální dispozice rodinného domu lze pohlížet na zadání z mnoha stran a úhlů. Ve chvíli, kdy se rozhodneme stavět rodinný dům, řešíme jedno z velmi důležitých životních

rozhodnutí. Ve většině případů jde o největší životní investici, a proto začínáme hledat náš ideál rodinného domu.

Listujeme katalogy typových rodinných domů, navštívujeme vzorové domy i domy svých přátel a známých, kreslíme si svůj vysněný dům doma na papír a dumáme a dumáme. Pomalu zjišťujeme, že v jednom domě se nám líbí kuchyně, v druhém terasa, ve třetím schodiště a řešení koupelny u tetičky taky není k zahození. Ale jak to všechno skloubit dohromady, abychom postavili ten svůj "ideální domeček"?

OD SEZNAMU POŽADAVKŮ

Při hledání vyhovující a optimální dispozice rodinného domu hraje roli dlouhý seznam zcela individuálních požadavků a představ budoucího majitele a uživatele domu. K těmto představám a snům se přidruží další – již objektivní fakta. Začneme u toho jednoduššího – tedy u podmínek, které nelze změnit.

Rodinný dům našich snů bude stát na reálném pozemku. Prostor, kde budeme stavět, je již sám o sobě determinován svým umístěním v krajině, svou rozlohou, orientací ke světovým stranám, svažitostí a v neposlední řadě nadmořskou výškou, kde se nachází. Dům, který si postavíme vysoko v horách, kde půl roku leží sníh a kde lišky dávají dobrou noc, bude zcela jistě odlišný od domu v polabské nížině či u rušné komunikace v historickém jádru města. Pozemek, který se prudce svažuje k severu, má rovněž jiné nároky na budoucí dům než rovinná parcela v příměstském satelitu. A to jsme teprve na začátku.

Další podmínky, které definují dům spolu s jeho umístěním na stavební parcele, jsou rovněž na nás většinou nepříliš závislé. Mezi ně patří existence sítí v okolí pozemku či na něm samotném. Budeme nuceni stavět studnu? Pak tento fakt rozhodně ovlivní budoucí dům, neboť pramen vody na pozemku nalezený již neposuneme do polohy pro nás výhodnější. Rovněž ochranná

pásma vedení elektřiny a dalších médií jsou dána a nám nezbyvá než se jim vyhnout. Lze tedy říci, že objektivní podmínky, kterými se bude řídit podoba budoucího domu uvnitř i vně, jsou dány ve chvíli, kdy se zamilujeme do místa, kde chceme bydlet. Výhled na hory či blízký vesnický kostelík je čarokrásný a rozhodně stojí za trochu té námahy při hledání optimální či ideální dispozice domu.

Nicméně vše, co jsme vyjmenovali, se týkalo pouze pozemku. Ano, lokalitu pro bydlení a pozemek v ní lze vybírat a posléze vybrat téměř ideální. Výhled nám nebude rušit nová trafostanice, svah bude tak akorát, aby na něm šlo hrát golf i postavit dům s bazénem, terasa bude orientována k jihu za sluníčkem, rozloha parcely bude přesně podle výkonu travní sekačky.

V DOMĚ BUDEME BYDLET MY!

Dispozici rodinného domu z hlediska vlastností pozemku a jeho polohy jsme

1 Definovat obecně ideální dispozici domu nelze – není možné ji navrhnout či nakreslit tak, aby vyhovovala všem, každý má jinou představu o funkčnosti i vnějším výrazu

vyřešili. V domě pak budou bydlet lidé. Co člověk, to jiná představa o bydlení. Kolik lidí bude obývat budoucí dům? To je otázka, kterou si klademe hned na začátku plánování nového bydlení. Zpočátku jsme sami, single jedinec většinou na rozlehlý dům nepomyslí. Nicméně jsou mezi námi i výjimky. Pro manželský pár již musí být dům větší a pokud založí rodinu, přijdou i děti, a dům je opět v představách potřeba "nafouknout". Děti rostou, zájmů je čím dál více, úložné prostory chybí. Jak běží čas, je zapotřebí myslet na to, že i odrůstající a dospělé "děti" si najdou své životní partnery a budou za námi jezdit či dokonce s námi bydlet. Ještě stále nám

dům vyhovuje a stačí našim měnícím se požadavkům? Pak byl od začátku velice dobře a chytře navržen, jeho dispozice je "rostoucí".

Dalším kritériem při hledání ideální dispozice domu je fakt, že stavba domu je velkou investicí. Jen nemnoho z nás za život postaví pro sebe více než jeden dům. Má to své výhody a nevýhody. Pokud netradičně chceme začít výhodami, pak tou největší je jistě vyřešení požadavku na bydlení. Další výhodou, kterou doceníme ve chvíli spokojeného bydlení, je fakt, že stres spojený se stavbou domu máme již za sebou.

A co patří k nevýhodám? Většinou již nemáme opravnou možnost cokoli

zásadního změnit. A k těmto zásadním změnám patří především změna dispozice domu.

Ideální dispozice domu musí být ideální pro stavebníka, který bude dům užívat. Proto je nutno nepodcenit přípravu a nad dispozicí se velmi důkladně zamyslet. Rozmístění pokojů i všech ostatních místností v domě ovlivňuje řada požadavků všech členů rodiny. Zamysleme se hned na začátku nad svým životním stylem. Chceme bydlet v rodinném domě: víme, co všechno s sebou toto rozhodnutí přináší?

Určitě větší míru soukromí ve všech oblastech života. Budeme mít svůj obývací pokoj s výhledem na již zmíněný vesnický

2, 3 Podobu domu a jeho dispoziční řešení jistě ovlivní i výběr pozemku, jeho orientace a případná další zástavba

kostelík či dramatickou scénérii vysokých hor. Výhled venku budeme chtít mít na očích celý den, tedy i z jídelny, kuchyně či pracovny. A co přístup k venkovnímu bazénu, grilovacímu altánu či zásobám dřeva do perfektního krbu v obýváku? Jak to všechno skloubit, aby kryt bazénu nezastínil kostelík a pro dřevo nebylo třeba chodit s deštníkem? Výhled z kuchyně směrem k přístupové cestě je téměř základním požadavkem při řešení ergonomické dispozice domu. Jak však tento požadavek splnit, když je kostelík na opačné straně pozemku a my striktně odmítáme spojený obytný prostor kuchyně,

jídelny a obývacího pokoje? Ložnice v patře v podkroví působí bezpečnějším dojmem než pokoje určené ke spaní v přízemí. Ale bezbariérové řešení domu je přínosné s ohledem na stáří a s ním

sníženou pohyblivost. Alespoň jeden pokoj, kde by bylo možno umístit v budoucnu ložnici, je dobré v přízemí domku mít. Schodiště je dalším bodem v seznamu rozhodování. Krásné, precizně

vyřešené schodiště v obytném prostoru, který je jím členěn, je jistě úžasná věc. Při představě pubertálních potomků, kteří pobíhají během večera nahoru a dolů s celou hordou kamarádů, se celá krásá

schodiště poněkud vytrácí. Ale třeba to naši potomci dělat nebudou (!) anebo to těch pár "telecích" let, než děti dostanou rozum, přetrpíme.

TRPĚT PRO KRÁSU A IDEÁL?

S ideálem spojená je další myšlenka, kterou je třeba vzít v úvahu při posuzování vhodnosti řešené dispozice domu. Týká se peněz – problematika ekonomie provozu rodinného domu. Zajisté v době, kdy jsme ekonomicky na vrcholu, nás příliš netrápí představa, jak budeme vytápět či uklízet náš vysněný dům za deset, dvacet či třicet let. Nicméně při představě úklidu domu se 450 m² užitkové plochy vlastními silami mne jako ženu jímá děs a hrůza. Zamysleme se tedy již na počátku, zda opravdu potřebujeme obývací prostor o velikosti tanečního sálu. Hledisko velikosti nesouvisí jen s úklidem, ale i s nutností tento prostor vytápět či zařídit nábytkem. Nebudeme potom nosit celý den i v neděli po kapsách mobilní telefon, abychom se v takto velkém domě s ostatními členy rodiny vůbec našli? Také opačný extrém, místnosti na hranici

4, 5 V jakém stylu a duchu budeme koncipovat obytný prostor je čistě na nás, jinými slovy řečeno – každému bude vyhovovat jiné uspořádání

6, 7 Pokud toužíme po výhledu (či dokonce východu) z koupelny přímo na zahradu, měli bychom počítat s tím, že bude vidět nejen ven, ale také dovnitř

užitelnosti, s sebou přináší spíše komplikace. Tady je třeba připomenout, že v takovýchto případech je nutno dodržet alespoň základní požadavky, které udává norma. Pro navrhování domů a bytů v našem státě platí ČSN 734301 Obytné budovy, která mimo jiné přesně udává plošné výměry místností bytů a rodinných domů. Proto například požadavek na dvouúžkovou

ryze individuální. Každý člověk má jiné požadavky na bydlení, jiné představy o trávení svého času v kruhu rodinném, při relaxaci, ve volném čase. Každý máme jiné výchozí podmínky při stavbě svého budoucího domu, ať už jsou čistě reálné, nebo naopak vysněné.

Ideální dispozice rodinného domu neexistuje i existuje.

FOTO HEJ, IDEAL STANDARD A ARCHIV DAZ
6

ložnici o ploše menší než 12 m² by měl být smeten pod stůl jako nerealizovatelný a – slušně řešeno – nerozumný.

TAK TEDY: EXISTUJE, ČI NIKOLI?

Vraťme se zpět k tématu článku, které je velmi těžké a obsažné. Ideální dispozice rodinného domu je věc

Definovat obecně ideální dispozici domu nelze – není možné ji navrhnout či nakreslit tak, aby vyhovovala všem. Někomu se líbí brunetky, jiný preferuje blondýnky. Někdo chce žít v orlím hnízdě, jiný upřednostňuje pocit bezpečí při zemi.

Nicméně individuální ideální dispozice rodinného domu existuje. A to je dobrá zpráva pro všechny, kteří ji hledají. Existuje ideální dispozice z hlediska domu, který nám vyhovuje. Má vysněný výhled na kostelík i dramatické vrcholky hor, pro dřevo chodíme za roh a z kuchyně vidíme na vstupní branku před domem.

Ing. Zuzana Staňková